

NOUTATI de la Agentia UE pentru droguri, Lisabona

PERSPECTIVA DE GEN ASUPRA CONSUMULUI DE DROGURI

Serviciile de tratament adresate femeilor consumatoare de droguri din Europa sunt încă limitate

(23.11.2006, LISABONA) Serviciile de sănătate din Europa se confruntă cu o ofertă extrem de limitată în ceea ce privește măsurile de tratament destinate exclusiv femeilor, deși femeile care consumă droguri au nevoi speciale, ce necesită intervenții specifice, raportează **agenția UE pentru droguri (OEDT)**. Afirmația face parte din perspectiva de gen asupra consumului de droguri, prezentată de agenție în **Raportul anual pe 2006 privind situația drogurilor în Europa**, comunicat astăzi ⁽¹⁾.

Conform raportului de azi, unitățile de tratament împotriva abuzului de droguri sunt organizate, în general, în funcție de nevoile dependenților de opiacee, care sunt în mare parte bărbați, în timp ce „tratamentul specific sensibil la gen” presupune, în general, intervenții adresate femeilor consumatoare de droguri. Însă, dacă majoritatea **statelor membre ale UE și Norvegia** oferă în prezent cel puțin o unitate de tratament destinată exclusiv femeilor, sau femeilor cu copii, astfel de servicii rămân o excepție și se limitează adesea la centrele urbane mari. Prin urmare, majoritatea femeilor primesc încă asistență în cadrul serviciilor nediferențiate pe sexe.

Comentând acest aspect, **Directorul OEDT Wolfgang Götz** afirmă: „Raportul nostru demonstrează cu claritate faptul că, în prezent, găsim în Europa exemple de bune practici în ceea ce privește acordarea de tratament, după care ne putem ghida. Se oferă servicii care lucrează efectiv cu femeile însărcinate, sunt sensibile la nevoile femeilor cu copii și chiar gestionează bine aspectele complexe ale consumului de droguri ca urmare a abuzurilor fizice sau sexuale. Problema pe care trebuie s-o abordăm în continuare nu este legată de tipul de servicii de care au nevoie femeile, ci mai degrabă de modul în care trebuie să acționăm pentru a face acest tip de îngrijire specializată mai accesibil și disponibil pe scară mai largă”.

Gestionarea problemei drogurilor — și evitarea sindromului de abstenență — este importantă pentru protejarea sănătății mamei și a copilului. Serviciile specializate care oferă femeilor însărcinate consumatoare de droguri acces preferențial la tratament există în prezent în multe țări, deși nu întotdeauna se continuă acordarea de asistență și după nașterea copilului.

În prezent, aproximativ 20% dintre persoanele care încep un tratament împotriva abuzului de droguri în Europa sunt femei. Studiile au identificat preocupările legate de îngrijirea copiilor drept factorul principal care descurajează femeile să ceară ajutor specializat — aproape una din patru femei (23%) care apelează la serviciile de tratament în ambulatoriu are copii în grijă. Prin urmare, atenția față de creșterea copiilor reprezintă un element central în dezvoltarea unor servicii adaptate la nevoile femeilor, care să le atragă pe întreaga durată a tratamentului. **Belgia, Republica Cehă, Germania, Grecia, Franța, Irlanda, Italia, Luxemburg, Olanda, Austria, Portugalia, Marea Britanie și Norvegia** oferă programe de tratament care conțin și o componentă de îngrijire a copiilor. Dacă accentul serviciilor specializate pe gen cade în general pe maternitate, un studiu **suedez**, de pildă, subliniază importanța paternității pentru bărbații dependenți de droguri.

Este posibil ca măsurile de *harm-reduction* (reducerea riscurilor asociate consumului de droguri) să dezavantajeze femeile

În toate țările UE, numărul bărbaților care au decedat ca urmare a supradozei este mai mare decât cel al femeilor, acestea reprezentând, în funcție de țară, între 7% și 35% din decesele ca urmare a consumului de droguri. Cu toate acestea, raportul prezentat azi subliniază câteva „diferențe notabile” între sexe în ceea ce privește tendințele deceselor ca urmare a consumului de droguri. În timp ce decesele ca urmare a supradozei în UE se situează la nivelul de 30% între anii 2000 și 2003 (UE-15) în rândul bărbaților, decesele raportate în rândul femeilor se situează în jurul procentului de numai 15% în decursul aceleiași perioade. Acest fapt ridică întrebarea dacă măsurile de harm-reduction, adresate consumatorilor cu un grad înalt de risc, nu au un impact mai redus asupra femeilor decât asupra bărbaților.

Preocupări intense vizează, de asemenea, ratele relativ ridicate de infectare cu HIV identificate în rândul femeilor care își injectează droguri. Consumatoarele de droguri injectabile (CDI) sunt mai frecvent implicate în sexul comercial și mai vulnerabile la infectarea cu HIV. Anumite date recente provenite din studii derulate în rândul consumatorilor de droguri injectabile din nouă țări UE au indicat că prevalența HIV este, în medie, de 13,6% la CDI bărbați și de 21,5% la CDI femei.

OEDT avertizează că, deși în general numărul consumatorilor de droguri injectabile și cel al deceselor provocate de acest consum este mai mare în rândul bărbaților, nu putem ignora faptul că femeile care își injectează droguri sunt expuse unui risc mai mare și reprezintă un grup la care se ajunge mai greu.

Se reduce diferența de gen?

„Există diferențe marcante de gen în aproape toate aspectele care țin de fenomenul drogurilor”, afirmă raportul de azi. Bărbații consumatori de droguri sunt în continuare mai numeroși decât femeile consumatoare în toate țările europene, în special în cazurile în care consumul este frecvent, intensiv și problematic.

Analiza realizată de **OEDT** asupra datelor obținute din studiul în populația adultă (15–64 ani) nu a identificat nici o dovadă solidă a reducerii diferenței dintre nivelurile de consum de droguri în rândul bărbaților, respectiv al femeilor. Cu toate acestea, datele privind consumul de droguri în rândul elevilor (15–16 ani) dezvăluie câteva tendințe îngrijorătoare. În câteva state membre, fetele par să-i ajungă din urmă pe băieții în ceea ce privește consumul de droguri și de alcool de-a lungul vieții, ceea ce ridică întrebări referitoare la posibilul impact asupra nivelurilor consumului de droguri în viitor.

În **Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Irlanda, Letonia, Polonia, Slovacia și Norvegia**, de exemplu, studii recente indică faptul că diferența dintre sexe s-a redus în ceea ce privește numărul de elevi care au consumat vreodată în viață cannabis (figura 4). În trei țări — **Irlanda, Finlanda și Norvegia** — un număr relativ egal de fete și de băieți elevi declară că au consumat droguri odată în viață. În mod similar, procentele pe sexe sunt aproximativ egale în cazul consumului de ecstasy de-a lungul vieții în **Republica Cehă, Germania, Spania, Estonia, Ungaria, Irlanda, Letonia, Slovacia, Finlanda și Marea Britanie** (figura 5) ⁽²⁾.

Pe teritoriul Europei, consumul intensiv de alcool (cinci sau mai multe băuturi alcoolice cu o singură ocazie în ultima lună) rămâne mai răspândit în rândul băieților, cu excepția **Irlandei, Marii Britanii și Norvegiei** (figura 8). Singurul tip de consum de droguri în privința căruia fetele sunt în mod constant pe locul întâi este consumul de tranchilizante și de sedative de-a lungul vieții, fără rețetă medicală. În acest caz, ratele prevalenței consumului de-a lungul vieții în rândul fetelor pot fi destul de ridicate: minimum 5% în peste jumătate dintre țările raportate, ajungând până la 18% în **Lituania** și 22% în **Polonia** (figura 7).

Băieții — o șansă pierdută în prevenirea consumului de droguri

Băieții sunt expuși unui risc mai mare de a consuma droguri și de a se confrunta cu probleme asociate consumului decât fetele. Un corpus tot mai mare de cercetări sugerează că adaptarea intervențiilor la nevoile de dezvoltare personală a băieților ar putea să reprezinte o arie promițătoare în care se pot extinde serviciile în

domeniu. În ciuda acestor concluzii, activitățile de prevenire adaptate la gen rămân o excepție pe teritoriul UE și, în cazurile în care sunt aplicate, se adresează de cele mai multe ori fetelor. În consecință, absența unor programe de prevenire care să se adreseze în mod special băieților reprezintă o oportunitate pierdută în activitatea de prevenire din Europa.

Concluzionând, **Wolfgang Götz** afirmă: „Au trecut mai bine de 20 de ani de când guvernele europene au atras pentru prima dată atenția asupra problemelor legate de diferența de gen în domeniul drogurilor. În prezent, practica încă nu reflectă recunoașterea generală a importanței aspectului genului. Mesajul este clar: noile servicii trebuie să răspundă diferențelor generate de gen, care influențează problemele personale, decizia de a începe un tratament și tipurile de servicii care se pot dovedi eficiente”.

Observații:

(¹) *Selected issue*: ‘A gender perspective on drug use and responding to drug problems’ <http://issues06.emcdda.europa.eu>
Toate cifrele menționate în acest comunicat de presă pot fi regăsite în extrasul (*Selected issue*) care vizează această temă.

(²) Date ESPAD — <http://www.espad.org/index.html>